

UDK:304.44 (304.444)

Indira IXLASOVA,
O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti mustaqil izlanuvchisi
E-mail: indira.ikhlasova@gmail.com

O'zDJTSU dotsenti, p.f.d L.Sobirova taqrizi asosida

ANALYSIS OF THE RESULTS OF A SURVEY ON READING CULTURE AND BOOK AMONG CHILDREN (PERSONS) WITH DISABILITIES

Annotation

This article is dedicated to the results of a survey on reading culture and books among children (persons) with disabilities. It outlines the priorities of the state and society in the social sphere, in particular the legal framework for the social protection and comprehensive support of persons with disabilities. The author also analyzed the results of the survey conducted, drawing conclusions and providing necessary recommendations.

Key words: Children (persons) with disabilities, respondent, reading culture, book reading, library, social adaptation, integration in society.

АНАЛИЗ РЕЗУЛЬТАТОВ АНКЕТИРОВАНИЯ ПО КУЛЬТУРЕ ЧТЕНИЯ КНИГ СРЕДИ ДЕТЕЙ (ЛИЦ) С ИНВАЛИДНОСТЬЮ

Аннотация

Данная статья посвящена результатам анкетного опроса по вопросам культуры чтения книг среди детей (лиц) с инвалидностью, приведены выводы и необходимые рекомендации. В ней также изложены приоритетные направления государства и общества в социальной сфере, в частности правовые основы социальной защиты и всесторонней поддержки лиц с инвалидностью.

Ключевые слова: Дети (лиц) с инвалидностью, респондент, культура чтения, чтение книг, библиотека, социальная адаптация, интеграция в обществе.

NOGIRONLIGI BO'LGAN BOLALAR (SHAXSLAR)DA KITOBXONLIK MADANIYATI VA KITOB MUTOLAASI BO'YICHA O'TKAZILGAN ANKETA SO'ROVNOMA NATIJALARI TAHLILI

Annotatsiya

Ushbu maqola nogironligi bo'lgan bolalar (shaxslar)da kitobxonlik madaniyati va kitob mutolaasi yuzasidan o'tkazilgan anketa so'rovnoma natijalariga bag'ishlangan bo'lib, unda davlat va jamiyatning ijtimoiy sohadagi ustuvor yo'nalishlari, xususan nogironligi bo'lgan bolalar (shaxslar)ni ijtimoiy himoya qilish va ularni har tomonlama qo'llab-quvvatlashning huquqiy asoslari bayon etilgan. Shuningdek, muallif tomonidan o'tkazilgan anketa so'rovnoma natijalari tahlili etilib, xulosa va zarur tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: Nogironligi bo'lgan bolalar (shaxslar), respondent, kitobxonlik madaniyati, kitob mutolaasi, kutubxona, jamiyatda ijtimoiy moslashuv, integratsiya.

Kirish. Mamlakatimizda nogironligi bo'lgan shaxslarni ijtimoiy muhofaza qilish tizimini yanada takomillashtirish, tibbiy-ijtimoiy va kasb bo'yicha reabilitatsiya samaradorligini oshirish va ularning jamiyatga integratsiyalashuvini kengaytirish borasida keng ko'lamli ishlar olib borilmoqda. O'zbekiston Respublikasi qonunchiligida nogironligi bo'lgan shaxslarning qadr-qimmatini, ularning mustaqilligini, tanlash erkinligini hurmat qilish nogironligi bo'lgan shaxslarning va ular oilalarining huquq va erkinliklarini boshqa fuqarolar bilan teng ravishda himoya qilish hamda amalga oshirish kafolatlarini belgilash orqali ta'minlanishi belgilab qo'yilgan.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Bu borada 2020-yil 15-oktabrda "Nogironligi bo'lgan shaxslarning huquqlari to'g'risida"gi O'RQ-641-son O'zbekiston Respublikasining qonuni qabul qilingan. Mazkur qonunning maqsadi nogironligi bo'lgan shaxslarning huquqlarini ta'minlash sohasidagi munosabatlarni tartibga solishdan iborat. Unga ko'ra nogironligi bo'lgan shaxslarning huquqlarini ta'minlashning asosiy prinsiplari:

nogironligi bo'lgan shaxslarning qadr-qimmatini, ularning mustaqilligini, tanlash erkinligini hurmat qilish;
nogironlik belgisiga ko'ra kamsitilishga yo'l qo'ymaslik;
insonning huquq va erkinliklarini amalga oshirishdagi imkoniyatlar tengligi;

nogironligi bo'lgan bolalarning rivojlanayotgan qobiliyatini va o'z individualligini saqlab qolish huquqini hurmat qilish;

ob'ektlar va xizmatlarning qulayligi;

nogironligi bo'lgan shaxslarni jamiyat va davlatning hayotiga jalb etishdan iboratligi qayd etilgan.

Mazkur qonunning 3-moddasiga asosan nogironligi bo'lgan bolalar hamda nogironligi bo'lgan shaxslar tushunchalar alohida sifatida belgilangan. Unga ko'ra ushbu tushunchalar:

nogironligi bo'lgan bolalar (bola) — barqaror jismoniy, aqliy, sensor (sezgi) yoki ruhiy nuqsonlari tufayli hayotiy faoliyati cheklanganligi munosabati bilan davlat va jamiyat tomonidan ijtimoiy yordam ko'rsatilishiga hamda o'z huquqlari va qonuniy manfaatlari himoya qilinishiga muhtoj o'n sakkiz yoshgacha bo'lgan shaxslar;

nogironligi bo'lgan shaxs — ijtimoiy yordam va himoyaga, jamiyat va davlatning siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy hayotida boshqalar bilan birga teng to'liq va samarali ishtirok etish uchun shart-sharoitlar yaratilishiga muhtoj barqaror jismoniy, aqliy, sensor (sezgi) yoki ruhiy nuqsonlari bo'lgan shaxs deb talqin qilingan. Shuni munosabat bilan, ushbu maqolada ikkala atamani umumlashtirgan holda "Nogironligi bo'lgan bolalar (shaxslar)" iboralari qo'llanilgan [1].

Tadqiqot metodologiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 2021-yil 7-dekabrda O'zbekiston Konstitutsiyasi qabul qilinganligining 29-yilligiga bag'ishlangan tabrigida «...hozirgi kunda O'zbekiston ijtimoiy davlat va adolati jamiyat qurish sari dadil bormoqda. Shu sababli «Yangi O'zbekiston – ijtimoiy davlat», degan tamoyilni konstitutsiyaviy qoida sifatida muhrlashning vaqti-soati yetdi»... «Ijtimoiy davlat muhtojlarga uy-joy, yashash uchun zarur bo'lgan iste'mol tovarlarining eng kam miqdori belgilab qo'yilishini nazarda tutadi. U shaxs va uning oilasi munosib hayot kechirishi uchun yetadigan ish haqi, bandlikni ta'minlash, xavfsiz mehnat sharoitini yaratish, kambag'allikni qisqartirishni talab qiladi. Shu bilan birga, ishsizlikdan himoyalani, kafolatlangan sifatli ta'lim, malakali tibbiy yordam, barcha uchun teng imkoniyatlar, oilalar, bolalar, ayollar, qariyalar, nogironligi bor shaxslarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash ham ijtimoiy davlatning asosiy vazifasidir. Bir so'z bilan aytganda, ijtimoiy davlatda hech kim e'tibordan chetda qolmaydi, o'z muammolari bilan yolg'iz tashlab qo'yilmaydi», deb bayon etilgan [2].

Shu munosabat bilan O'zbekiston Respublikasi yangi tahrirdagi Konstitutsiyasining 1-moddasiga "ijtimoiy davlat" tushunchasi kiritildi. Ijtimoiy davlat – bu har bir fuqaroning munosib turmush sifati va darajasiga erishish, ijtimoiy tafovutlarni yumshatish va muhtojlarga yordam berish uchun ijtimoiy adolat tamoyillariga muvofiq moddiy boyliklarni adolati taqsimlashga qaratilgan davlat modelidir [3]. Davlat va jamiyat boshqaruv organlarini bu yo'nalishga mos ravishda modernizatsiya qilindi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Ijtimoiy himoya milliy agentligi faoliyatining yo'lga qo'yilishi shular jumlasidandir. Nogironligi bo'lgan shaxslar

bilan ishlash tizimini takomillashtirish masalalari ham agentlik asosiy yo'nalishlaridan hisoblanadi. Jumladan:

nogironlikni baholash va aniqlashning tibbiy modelidan ijtimoiy modeliga bosqichma-bosqich o'tishni ta'minlash;
nogironligi bo'lgan shaxslarni yuqori sifatli protez-ortopediya mahsulotlari va rehabilitatsiyaning texnik vositalari bilan ta'minlash;
nogironligi bo'lgan shaxslarni rehabilitatsiya va abilitatsiya qilish sohasini rivojlantirish va sohaga zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish;

jamiyatda ijtimoiy moslashuv va integratsiya uchun sharoit yaratish, nogironligi bo'lgan shaxslarni bandligini ta'minlashga ko'maklashish, inklyuzivlikni ta'minlanishini muvofiqlashtirish hamda ularga qulay muhit shakllantirilganligini nazorat qilish;

ijtimoiy himoyaga muhtoj shaxslar, shu jumladan nogironligi bo'lgan shaxslarga nisbatan jamiyat ongida sog'lom fikrni shakllantirish;

nogironligi bo'lgan shaxslarning mustaqil hayot kechirishini qo'llab-quvvatlash bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish, ularga uy sharoitida ijtimoiy xizmatlarini tashkil qilish;

nogironligi bo'lgan shaxslar bilan ishlaydigan ixtisoslashtirilgan internat, ta'lim muassasalari va rehabilitatsiya markazlari faoliyatini takomillashtirish ishlari bosqichma-bosqich olib borilmoqda [4].

Yuqoridagi ustuvor vazifalardan kelib chiqib, mazkur yo'nalishda malakali kadrlarni tayyorlash va malakasini oshirish, yosh olimlarni ilmiy tadqiqot ishlariga keng jalb etish, zamonaviy o'quv adabiyotlarini nashrga tayyorlash va chop etish kabi ishlarini olib borish talab etiladi. Shularni inobatga olib, nogironligi bo'lgan bolalar (shaxslar) o'rtasida kitob mutolaasi va kitobxonlik madaniyatini oshirishga doir targ'ibot ishlarini tizimli va samarali tashkil etish, ijtimoiylashuv jarayonida talab etiladigan yoshiga mos shaxsiy fazilatlarini shakllantirish, ijtimoiy faollik, bilishga intilish va o'zini namoyon qilish motivlarining rivojlanishi, mustaqil hayot uchun zarur ijtimoiy kompetensiyani va fazilatlarini odatlarga aylantirish, shuningdek, real holatni o'rganish va shu asosida ilmiy-metodik ta'minotni yo'lga qo'yish maqsadida nogironligi bo'lgan bolalar (shaxslar) o'rtasida so'rovnoma o'tkazildi.

Tahlil va natijalar. Ushbu so'rovnoma jami 263 nafar nogironligi bo'lgan bolalar (shaxslar) ishtirok etgan bo'lsa, ularning 68,8% ni erkaklar, 31,2% esa ayollar tashkil qildi. Jami qantashchilarning 46,4% tayanch-harakat tizimida, 9,9% ko'rishda, 4,9% eshitishda nuqsoni bo'lgan, 38,8% boshqa nogironlik turida bo'lgan nogironligi bo'lgan bolalar (shaxslar)ni tashkil etdi. O'tkazilgan anketa so'rovnoma natijalari quyidagicha ko'rinishga ega bo'ldi.

Qanday shakldagi kitoblarni o'qishni afzal ko'rasiz (1-savol)? – deb berilgan savolga respondentlarning 151 nafari (yoki 54,1%) “nashr qilingan, qog'oz variantidagi kitob”, 43 nafari (yoki 15,4%) “elektron kitob”, 46 nafari (yoki 16,5%) “audio kitob”, 17 nafari (yoki 6,1%) esa “boshqa” degan javobni tanlagan bo'lsa, 22 nafari (yoki 7,9%) nogironligi bo'lgan nogironligi bo'lgan bolalar (shaxslar) nu savorolga javob berishga qiynalaman deb izoh qoldirgan. Ushbu javob natijalaridan ko'rinib turibdiki, nogironligi bo'lgan nogironligi bo'lgan bolalar (shaxslar)ning aksariyat qismi an'anaviy kitobdan foydalanishni, ya'ni qog'oz variantidagi kitob o'qishni afzal ko'rishni, undan keyingi o'rinda esa audio shakldagi kitoblar eshitishni ma'qul ko'rishni ma'lum bo'ldi. Shuning uchun kitoblarni innovatsion texnologiyalar vositasida mutola qilish imkoniyatlari mavjudligi to'g'risida kitobxonlarga axborot berish va ularning bu boradagi bilim va ko'nikmalarini oshirish zarur.

Kitob o'qish uchun bir kunda tahminan qancha vaqt sarflaysiz (fanlar bo'yicha o'quv adabiyotlaridan tashqari) (2-savol)? – deb berilgan savolga respondentlarning 90 nafari (yoki 34,2%) “30 daqiqagacha, 69 nafari (yoki 26,2%) “bir soatgacha”, 28 nafari (yoki 10,6 foizi) “bir yarim soatgacha”, 14 nafari (yoki 5,3%) “ikki soatgacha” va 24 nafari (yoki 9,1%) “2 soatdan ortiq” deb javob bergan. Ishtirokchilardan 23 nafari (yoki 8,7%) esa umuman kitob o'qimasligini bildirgan bo'lsa, qolgan 15 nafari (yoki 5,7%) mazkur savolga javob berishga qiynalishini ma'lum qilgan. Ushbu savol orqali yosh kitobxonlar kitob mutolaasi uchun har kuni 30 daqiqagacha vaqt ajratishini bilish mumkin va bu ko'rsatkichlarni zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida turli metod va vositalarni qo'llash orqali oshirib borish tavsiya etiladi.

Kitob o'qishni o'zingiz uchun yoqimli mashg'ulot deb hisoblaysizmi (3-savol)? – deb berilgan savolga respondentlarning 201 nafari (yoki 76,4%) “Ha”, 35 nafari (yoki 13,3%) “Yo'q”, qolgan 27 nafari (yoki 10,3%) esa ushbu savolga javob berishga qiynalishini bildirgan.

Siz kitob o'qishdan zavqlanasizmi (4-savol)? – deb berilgan savolga respondentlarning 147 nafari (yoki 55,9%) “Ha”, 26 nafari (yoki 9,9%) “Yo'q”, 66 nafari (yoki 25,1%) “Ba'zan, yo'ni kitob janriga qarab” degan savolga javob bergan. Qatnashchilardan 10 nafari (yoki 3,8%) ushbu savolga javob berishga qiynalishini bildirgan bo'lsa, qolgan 14 nafari (yoki 5,3%) esa bilmayman degan izohni qoldirgan.

Yuqoridagi ikkita savolga berilgan natijalar turli metod va vositalar yordamida hamda innovatsion texnologiyalarni qo'llash orqali kitob o'qish ko'nikmasini oshirish, uni yoqimli mashg'ulotga aylantirish va kitob mutolaasidan zavqlanish hissini paydo qilish imkoniyati yaratiladi.

Uyingizda shaxsiy kutubxonangiz (yoki maxsus kitob javoningiz) bormi (5-savol)? – deb berilgan savolga respondentlarning 91 nafari (yoki 34,6%) “Ha”, 152 nafari (yoki 57,8%) “Yo'q” degan javob variantini belgilagan bo'lsa, qolgan 20 nafari (yoki 7,6%) esa ushbu savolga javob berishga qiynalishini bildirgan.

Odatda kitobni qayerda mutola qilasisiz (6-savol)? – deb berilgan savolga respondentlarning 77 nafari (yoki 26,4%) “Maktabda/maktab kutubxonasida”, 138 nafari (yoki 47,3%) “Uyda”, 20 nafari (yoki 6,8%) “Kutubxonada/tuman (shahar) markaziy kutubxonasida”, 16 nafari (yoki 5,5%), “Istirohat bog'larida” deb javob bergan. Ishtirokchilardan 21 nafari (yoki 7,2%) boshqa joylarda kitob o'qishini bildirgan bo'lsa, qolgan 20 nafari (yoki 6,8%) mazkur savolga javob berishga qiynalishini ma'lum qilgan.

Ta'lim muassasasi (maktab-internat, texnikum, universitet va h.z.) kutubxonasidan tashqari boshqa kutubxonalar xizmatidan ham foydalanasizmi (masalan, ommaviy kutubxonada) (7-savol)? – deb berilgan savolga respondentlarning 98 nafari (yoki 37,3%) “Ha”, 148 nafari (yoki 56,3%) “Yo'q”, qolgan 17 nafari (yoki 6,5%) ushbu savolga javob berishga qiynalishini bildirgan.

Agar ommaviy kutubxonalardan foydalansangiz, Siz boradigan kutubxonada nogironligi bo'lgan shaxs uchun zarur shart-sharoitlar yaratilganmi (8-savol)? – deb berilgan savolga respondentlarning 105 nafari (yoki 39,9%) “Ha, foydalanaman (kutubxonada qulay sharoitlar yaratilgan)”, 31 nafari (yoki 11,8%) “Yo'q, foydalanmayman (chunki kutubxonada qulay sharoit yaratilmagan)”, 72 nafari (yoki 27,4%) “Yo'q, foydalanmayman (shu sababli ommaviy kutubxonalarda yaratilgan sharoitlarni bilmayman)” degan javobni tanlagan. Qolgan 55 nafari (yoki 20,9%) yuqoridagi savolga javob berishni istamaganligi ma'lum bo'ldi.

Qaysi janrdagi kitoblarni o'qishni yaxshi ko'rasiz (bir nechtasini tanlash mumkin) (9-savol)? – deb berilgan savolga respondentlarning 131 nafari (yoki 36,2%) “Badiiy adabiyot”, 53 nafari (yoki 14,6%) “Fantaziya”, 49 nafari (yoki 13,5%) “Komediya”, 64 nafari (yoki 17,7%) “Tarixiy” va 18 nafari (yoki 5,0%) “Biografik” degan javobni belgilagan. Qolgan 47 nafari (yoki 13,0%) boshqa janrlardagi kitoblarni o'qishni ma'qul ko'rishini bildirgan.

Yuqoridagi savollar alohida yo'nalish bo'lganligi bois, bu masalalarni yuqori turuvchi davlat organlari vakolatlari doirasida ko'rib chiqilishi hamda bu bo'yicha alohida davlat dasturi ishlab chiqilib, tegishli qarorlar qabul qilinishi maqsadga muvofiq.

Kitobni qanday holatda o'qishni afzal ko'rasiz (10-savol)? – deb berilgan savolga respondentlarning 199 nafari (yoki 72,6%) “yolg'iz ozov chiqarmasdan o'qish”, 16 nafari (yoki 5,8%) “jamoa bilan mutola qilishni”, 37 nafari (yoki 13,5%) “yolg'iz holda ozov chiqarib o'qish” degan javobni tanlagan. Qolgan 22 nafari (yoki 8,0%) mazkur savolga javob berishga qiynalishini bildirgan. Ushbu natijalarni inobatga olib, nogironligi bo'lgan nogironligi bo'lgan bolalar (shaxslar) uchun kitob o'qish bo'yicha tavsiya va yo'riqnomalar ishlab chiqish maqsadga muvofiq.

Hozirgi kunda kitob o'qiyapsizmi yoki o'qib tugatdingizmi (11-savol)? – deb berilgan savolga respondentlarning 102 nafari (yoki 38,8%) “Hozirgi kunda o'qiyapman”, 48 nafari (yoki 18,2%) “Yaqinda o'qib tugatdim”, 82 nafari (yoki 31,2%) “Anchadan buyon kitob o'qimadim” degan javobni belgilagan. Qolgan 31 nafari (yoki 11,8%) ushbu savolga javob bermaslikni ma'qul deb topgan.

Odatda kimning tavsiyasiga ko'ra kitob tanlaysiz (12-savol)? – deb berilgan savolga respondentlarning 170 nafari (yoki 57,6%) “O'zim tanlayman”, 46 nafari (yoki 15,6%) “Ota-onamning tavsiyasiga ko'ra”, 31 nafari (yoki 10,5%) “O'qituvchi (ustozim)ning tavsiyasiga asosan” va 24 nafari (yoki 8,1%) “Do'stlarimning tavsiyasi bilan” degan javobni tanlagan. Qolgan 24 nafari (yoki 8,1%) bu savolga javob bermaslikni bildirgan.

Odatda qancha vaqt oraliqida kitob xarid qilasisiz (13-savol)? – deb berilgan savolga respondentlarning 35 nafari (yoki 13,3%) “Har haftada bir marta”, 81 nafari (yoki 30,8%) “Har oyda bir marta”, 27 nafari (yoki 10,3%) “Har olti oyda bir marta”, 23 nafari (yoki 8,8%)

“Yilda bir marta” deb javob bergan. Shuningdek, 69 nafari (yoki 26,2%) “O‘zim sotib olmayman” degan javobni belgilagan bo‘lsa, qolgan 28 nafari (yoki 10,6%) ushbu savolga javob berishni ma‘qul ko‘rmagan.

Kitob xarid qilishga bir oyda taxminan qancha pul sarflaysiz (14-savol)? – deb berilgan savolga respondentlarning 48 nafari (yoki 18,2%) “15 000 so‘mgacha”, 73 nafari (yoki 27,8%) “15 000-50 000 so‘mgacha”, 23 nafari (yoki 8,7%) “51 000-100 000 so‘mgacha”, 16 nafari (yoki 6,1%) “100 000 so‘mdan ortiq” degan javobni tanlagan. Bundan tashqari ishtirokchilarning 74 nafari (yoki 28,1%) kitob sotib olish uchun pul sarflamasligini bildirgan bo‘lsa, qolgan 29 nafari (yoki 11,0%) bu savolga javob berishga qiynalishini aytgan.

Xulosa va takliflar. Nogironligi bo‘lgan nogironligi bo‘lgan bolalar (shaxslar)da kitobxonlik madaniyati va kitob mutolaasi

bo‘yicha o‘tkazilgan anketa so‘rovnoma natijalarini tahlil qilish orqali bugungi kunda nogironligi bo‘lgan bolalar (shaxslar)da kitob mutolaasiga bo‘lgan qiziqishning yuqoriligi ma‘lum bo‘ldi. Ammo, ularda kitob tanlash, mutolaa uchun vaqtni rejalashtish, tez o‘qish va uqish san‘ati bo‘yicha nazariy va amaliy bilimlarini oshirib borish, shuningdek, kitob o‘qishning ruhiy va jismoniy foydalari, ijtimoiy hayotimizda tutgan roli va ahamiyati to‘g‘risida zarur tavsiyalar ishlab chiqishni taqozo etadi.

Shu munosabat bilan, istiqbolda nogironligi bo‘lgan nogironligi bo‘lgan bolalar (shaxslar)ning kitobxonlik madaniyati oshirish va kitob mutolaasini doimiy odatga aylantirish, ularning jamiyatda ijtimoiylashuvida kitobxonlik vositasidan foydalanish masalalarini ilmiy tadqiq qilish tavsiya etiladi.

ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasining 2020-yil 15-oktabr “Nogironligi bo‘lgan shaxslarning huquqlari to‘g‘risida”gi O‘RQ-641-son qonuni.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 2021-yil 7-dekabrda O‘zbekiston Konstitutsiyasi qabul qilinganligining 29-yilligiga bag‘ishlangan tabrigi (<https://www.gazeta.uz/oz/2021/12/07/constitution/>)
3. O‘zbekiston Respublikasining yangi tahrirdagi Konstitutsiyasi (Qonunchilik ma‘lumotlari milliy bazasi, 01.05.2023-y., 03/23/837/0241-son).
4. Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 30-sentyabrdagi “O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining huzuridagi Ijtimoiy himoya milliy agentligi huzuridagi Ijtimoiy himoyani rivojlantirish instituti va Ijtimoiy himoya tizimi xodimlarining malakasini oshirish markazi faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 518-son qarori.
5. Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 14-dekabrda “2020-2025-yillarda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish va qo‘llab-quvvatlash milliy dasturini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 781-son qarori.